

TREKKING
& HIKING

ANDREA GRECI

JEZIORO

GARDA

48 TRAS HIKINGOWYCH

Bezdroża

ERGO
HESTIA

Tytuł oryginalny: *Escursioni al Lago di Garda*

Tłumaczenie z j. włoskiego: Marta Starosolska, Andrzej Starosolski

Adiustacja i korekta: Artur Figarski

Projekt składu i skład: Sabina Suchy

Projekt okładki: Sabina Suchy

Fotografia na pierwszej stronie okładki: Shutterstock

Fotografie na okładce: Idea Montagna

Fotografie w książce pochodzą z archiwum Autora, o ile nie zaznaczono inaczej.

Kartografia: 4Land cartography. Mapy tras 1, 2, 3, 4, 5 i 8: OpenStreetMap.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz Helion S.A. dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz Helion S.A. nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Redaktor prowadzący: Jacek Włodarczyk Book Marketing Research Sp. z o.o.

Helion S.A.

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel. 32 231 22 19, 32 230 98 63

e-mail: bezdroza@bezdroza.pl

WWW: <http://bezdroza.pl> (księgarnia internetowa, katalog książek)

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres

http://bezdroza.pl/user/opinie/bethjg_ebook

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzje.

Wydanie I, 2021

ISBN: 978-83-283-9703-3

© Idea Montagna Editoria e Alpinismo, 2018

Copyright © Helion S.A. 2021

Kup książkę

Poleć książkę

WSTĘP

W ciągu kilkudziesięciu lat jezioro Garda stało się mekką dyscyplin sportowych uprawianych na otwartym powietrzu, prawdziwym punktem odniesienia na całą Europę dla miłośników wędrowania, biegania, wspinaczki, jazdy na rowerze i pływania. Ścieżki dla pieszych i trasy rowerowe oplatają każdą małą dolinę i ciągną się wzdłuż niemal 160-kilometrowej linii brzegowej największego jeziora we Włoszech, w niewielkiej odległości od okalających go gór. Setki dróg wspinaczkowych w dolinie Valle del Sarca, liczne ferraty i szlaki ubezpieczone, wiele znanych miejsc, gdzie można zanurzyć się w chłodnej wodzie jeziora lub w licznych rzekach je zasilających, w końcu liczne miejsca startowe do latania na paralotni na pokrytych trawą zboczach. Jednak sprowadzenie tego niesamowitego akwenu do jednego wielkiego placu zabaw byłoby niesprawiedliwe i umniejszające jego znaczeniu. To błękitne lustro otoczone srebrzystymi skałami jest przede wszystkim niezwykłą skarbnicą różnorodności, niemającą sobie równych na całym Starym Kontynencie. To nad jeziorem Garda można cieszyć się zapachem przyrody śródziemnomorskiej u stóp Alp, odwiedzać miejsca, gdzie prehistoryczni ludzie budowali osady na palach, maszerowały legiony rzymskie broniące granic cesarstwa, toczyli walki Garibaldi i żołnierze w czasie I wojny światowej, a artyści, jak na przykład Albrecht Dürer, zostawiali po sobie ślad. Tutaj jednak przede wszystkim żyło i pracowało wiele bezimiennych kobiet i mężczyzn, którzy na przestrzeni tysiącleci kształtowali ten unikatowy i zadziwiający krajobraz, gdzie jesienią po godzinnym spacerze można dotknąć oliwki lub zanurzyć się w intensywnej żółci modrzewi, a wiosną rozciągnąć się na jednej z wielu małych plaż, podziwiając dywany kwiatów na szczytach pokrytych jeszcze gdzieś gdzieś śniegiem. Mogąc wędrować tymi ścieżkami praktycznie przez cały rok, mamy faktyczną możliwość śledzenia przeplatających się pór roku, zanurzyć się we wszystkich kolorach przyrody i dać się oczarować przez historię.

Andrea Greci

Kup książkę

Poleć książkę

SPIS TREŚCI

INFORMACJE PRAKTYCZNE

JEZIORO GARDA.....	12
WYBÓR TRAS.....	18
POMOCNE INFORMACJE.....	19
UWAGI TECHNICZNE.....	20

BRZEG LOMBARDZKI

1 ROCCA DI MANERBA.....	28
Pętla z San Giorgio	
2 MONTE PIZZOCCOLO.....	34
Pętla z Sant'Urbano	
3 DOLINA VALLE DELLE CARTIERE.....	40
Z Toscolano	
4 KLASZTOR ŚWIĘTEGO WALENTEGO I CIMA COMER.....	46
Z Sasso	
5 CIMA COMER I MONTE DENERVO.....	54
Pętla z Briano	
6 CASCATA DI TIGNALE.....	58
Pętla z Piovere	
7 MONTE CAS.....	62
Pętla z Case del Seresi	
8 DOLINA I KANION ŚW. MICHAŁA (VALLE E ORRIDO DI SAN MICHELE).....	68
Pętla z Campione del Garda	
9 MONTE BESTONE.....	74
Z Voltino	
10 MONTE CARONE.....	77
Pętla z przełęczy Passo Nota	
11 CIMA DI MUGHERA.....	82
Z miejscowości La Milanese	

REJON ALTO GARDA I DOLINA VAL DI LEDRO

12 PUNTA DEI LARICI.....	92
Pętla z przysiółka Pregasina	
13 CIMA NODICE.....	98
Z przysiółka Pregasina	

14 CIMA DI MUGHERA I MONTE CARONE.....	103
Pętla z Leano	
15 CIMA SCLAPA, CIMA PARÌ I MONTE COCCA.....	110
Pętla z Val Dromaé	
16 CIMA D'ORO.....	116
Pętla z Val Dromaé	
17 CHIESA DI SAN GIOVANNI I PRZEŁĘCZ BOCCA PASUMÈR.....	122
Pętla z Biacesa	
18 DEFENSIONMAUER I SENTER DEI BECH.....	126
Pętla z Biacesa	
19 STRADA DEL PONALE.....	130
Pętla z Riva del Garda	
20 BASZTA BASTIONE DI RIVA I KAPLICA ŚW. BARBARY.....	136
Z Riva del Garda	
21 CIMA GIOCHELLO (LUB LA ROCCHETTA).....	142
Z Riva del Garda	
22 MONTE MISONE.....	150
Z Calino	
23 MONTE BRIONE.....	156
Z Riva del Garda	
24 OKOPY TRINCEE DI NAGO I BUSA DEL CAPITANO.....	160
Pętla z Nago	
25 SZLAK SENTIERO BUSATTE-TEMPESTA.....	164
Pętla z Busatte	
26 MONTE VARAGNA I MONTE ALTISSIMO DI NAGO.....	168
Pętla z Prati di Nago	
27 MONTE BIAENA.....	174
Pętla z Bordala	
28 MONTE CREINO.....	178
Pętla z Santa Barbara	
29 MONTE STIVO.....	182
Pętla z Santa Barbara	

DOLINA VALLE DEL SARCA

30 SENTIERO DEI LECCI.....	190
Z Santa Maria di Laghel	
31 MONTE BIAINA.....	194
Z Prai da Gom	

Kup książkę

Poleć książkę

32	MONTE BRENTO	198
	Z San Giovanni al Monte	
33	MONTE CASALE	204
	Z przysiółka Le Quadre	
34	LA ROSTA	210
	Z Lavachel	
35	TRE CIME DEL BONDONE	213
	Pętla z Piani delle Viote	
36	PALON	222
	Z Malga Campo	
37	MONTE STIVO	226
	Pętla z Malga Campo	
38	BOSCO CAPRONI	232
	Pętla z San Martino	

BRZEG PO STRONIE WENECJI EUGANEJSKIEJ

39	MONTE ALTISSIMO DI NAGO	242
	Pętla przez grań Cresta di Navene i przełęcz Bocca di Creer	
40	COLMA DI MALCESINE I SZLAK SENTIERO DEL VENTRAR	248
	Pętla z doliny Valle di Zocchi	
41	CIMA DELLE POZZETTE	256
	Z bacówki Malga Tratto Spino di Sotto	
42	CIMA VALDRITTA I PUNTA TELEGRAFO	262
	Pętla z Zom	
43	PUNTA TELEGRAFO	268
	Z Novezzina	
44	PUNTA TELEGRAFO I COAL SANTO	272
	Pętla z doliny Valle delle Nogare	
45	CIMA DI COSTA BELLA	276
	Pętla z przysiółka Due Pozze	
46	CRESTE DI NAOLE	284
	Pętla z hali Malga Valfredda	
47	RYCINY NASKALNE W OKOLICY MONTE LUPPIA	288
	Pętla z San Vigilio	
48	ROCCA DI GARDA	292
	Z miejscowości Garda	

Kup książkę

Poleć książkę

CIMA DI MUGHERA

Z MIEJSCOWOŚCI LA MILANESA

DŁUGOŚĆ TRASY
9,2 km

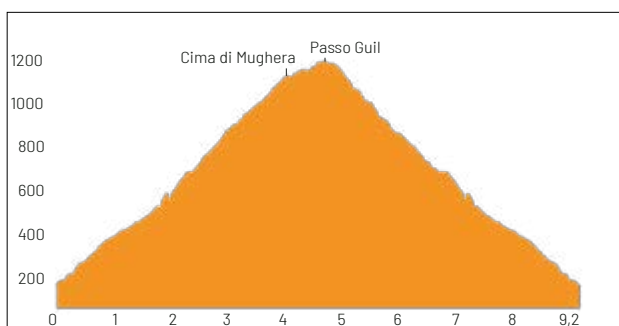

CZAS PRZEJŚCIA
4:50 h

ŚREDNIO
TRUDNA

Cima di Mughera jest niczym innym, jak skromnym, słabo uwydatnionym wzniesieniem, z trudem wynurzającym się pośród gór, które splatają się ze sobą między linią brzegową jeziora a dolinami Valle del Singol i Valle di Ledro. To jednak wspaniały punkt widokowy na jezioro Garda i wszystkie okoliczne góry, a wycieczka prowadząca na szczyt od strony miejscowości Limone pozwala zanurzyć się w pełnych uroku, dzikich rejonach.

▼ Jezioro Garda ze szczytu Cima di Mughera.

Kup książkę

PUNKT WYJŚCIA:
La Milanese (200 m)

NAJNIŻSZA WYSOKOŚĆ:
200 m

NAJWYŻSZA WYSOKOŚĆ:
1161 m

PRZEWYŻSZENIE:
970 m

BAZA WYPADOWA:
brak

WODA:
Fonte del Singol

ZALECANY OKRES:
kwiecień - listopad

ZALECANA PORA DNIA:
cały dzień

DLA RODZIN Z DZIEĆMI:
>10

DOJAZD I PARKING:
Zjeżdżamy z autostrady A4 na Brescia Est, drogą SS45 (Gardesana Occidentale) jedziemy do Salò, skąd kontynuujemy podróż tą samą drogą do Limone sul Garda. Stąd jedziemy ulicą Via Caldogno, następnie Via Molini aż do miejscowości La Milanese. Do Limone można także dojechać zjeżdżając z autostrady A4 zjazdem Desenzano, jadąc dalej drogą SP572 do Salò, skąd drogą SS45 do La Milanese. Możliwy jest również dojazd od północy (Riva del Garda) drogą SS45.

Poleć książkę

TRASA

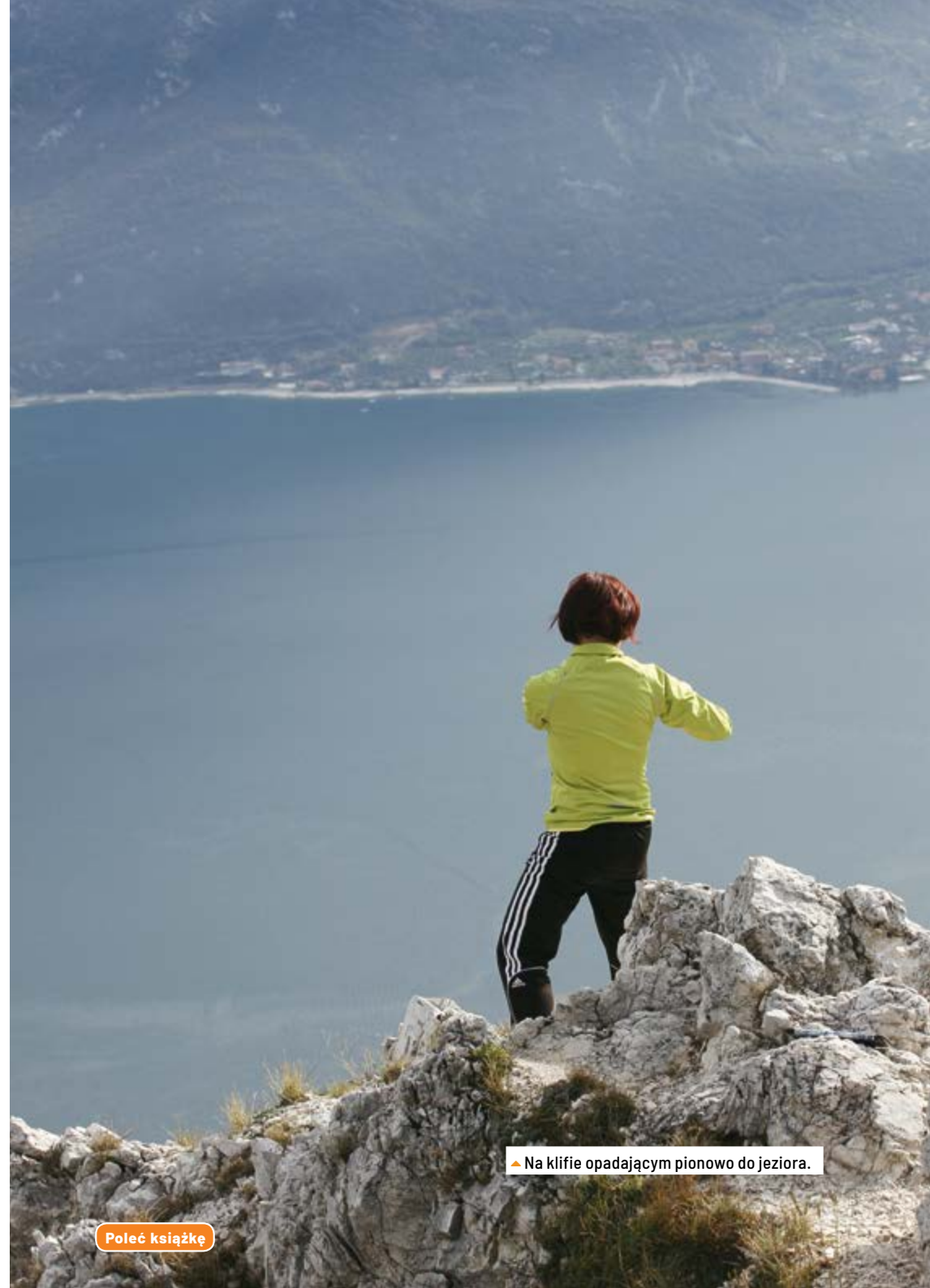
W miejscowości **La Milanesa** znajdujemy znaki wskazujące początek szlaków w dolinie Valle del Singol. Mijamy Torrente San Giovanni i kapliczkę, idąc wygodną brukowaną mulatierą, która pnie się w kierunku górnej części doliny (oznaczenia szlaku 101, Sentiero Antonioli). Mijamy rozwidlenie ze szlakiem 111, który skręca w lewo na Monte Preals, idziemy dalej prosto (znaki) aż do rozwidlenia z nieoznaczoną, nieutwardzoną drogą. Idąc dalej w lewo, mijamy **Fonte del Singol** (314 m), następnie mijamy kolejne odcinki ścieżki w prawo, docieramy w końcu bez trudności do rozwidlenia ze szlakiem 102 (w stronę Val Scaglione, wysokość 410 m, 40 min), które również pomijamy i trzymamy się oznaczeń szlaku 101. Za ruinami starego pieca wapiennego mijamy także jedno po drugim rozwidlenia ze szlakami: 124 na Corna Vecchia, 126 na przełęcz Bocca dei Fortini, 125 na Dosso Ravizzola po lewej stronie mulatier i po przeciwnej stronie rozwidlenie ze szlakiem „Senter del Bepi” (oznaczenia szlaku 104). Wszystkie rozwidlenia są odpowiednio oznaczone. Podchodząc wśród wychodni skalnych i gęstych zarośli w terenie o większym nachyleniu, docieramy do jeszcze jednego skrzyżowania (**wysokość 710 m**, 1:20 h).

Zostawiamy za sobą po lewej mulatierę, którą biegnie szlak 103 (droga zejściowa), idziemy dalej w prawo, wchodząc na węższą, ale wyraźną ścieżkę w kierunku Cima di Mughera (oznaczenia szlaku 101, znaki). Licznymi, małymi zakosami bez problemów nabieramy wysokości, podzi-

wiając panoramę otwierającą się coraz szerzej w miarę podchodzenia. Będąc w okolicach szczytu, skręcamy w prawo i po kilku chwilach stajemy na skalnym wierzchołku **Cima di Mughera** (1161 m, 2:30 h), wzbijającym się spektakularnie nad błękitny klin jeziora Garda i Monte Baldo.

Po powrocie na szlak 101 tym razem skręcamy w prawo, pomijamy szlak 101B, który skręca w kierunku przełęczu Passo Rocchetta i docieramy do czynnego latem punktu gastronomicznego **Roccolo di Nembra** (1155 m). Mijamy budyneczek i podchodzimy w umiarkowanie nachylnym terenie, idąc szeroką, piarżystą ścieżką. Okrążamy skalny filar, roślinność stopniowo staje się tu coraz gęstsza, całkowicie zarastając ścieżkę przy przełęczu **Passo Guil** (1208 m, 2:50 h).

Pomijamy nieutwardzoną drogę w kierunku przełęczu Passo Nota (szlak 421 – Sentiero Antonioli), a także oznaczenia na dolinę Valle di Sant’Antonio i na Leno (oznaczenia szlaku 421), jak również oznaczenia na przełęcz Passo Rocchetta i przysiółek Pregasina (oznaczenia szlaku 422). Znajdujemy najmniejszy i zniszczony znak wskazujący zejście w kierunku miejscowości Limone (oznaczenia szlaku 117). Obniżamy się szybko, idąc wyraźną ścieżką w gęstym lesie, aż do oznaczonej jako szlak 103 mulatier tuż przed miejscowością Valacco. Skręcamy w lewo, po kilku minutach dochodzimy do rozwidlenia na **wysokości 710 m** (4 h), na którym już byliśmy w trakcie podejścia. Stąd wracamy do punktu wyjścia, przemierzając wstecz pierwszą część trasy (4:50 h).

▲ Na klifie opadającym pionowo do jeziora.

CYTRYNY ZNAD JEZIORA GARDA, ŚRÓDZIEMNOMORSKI ZAPACH U STÓP ALP

Szczególnie łagodny klimat i liczne słoneczne dni umożliwiają uprawę na brzegach jeziora Garda wielu gatunków roślin, które zwykle nie rosną na tej szerokości geograficznej, jak oliwki czy cytryny. Pochodzące ze wschodu (Chiny, Indie) owoce cytrusowe zostały przywiezione do Europy przez Arabów, a pierwsze uprawy, prawdopodobnie na Sycylii, sięgają początku XI wieku. Jako pierwsi uprawę cytryn na brzegach jeziora Garda rozpoczęli franciszkanie, założyciele klasztoru w Gragnano w 1226 roku (patrz trasa nr 4). Nie przez przypadek właśnie na kapitelach kolumn krużganka jako elementy dekoracyjne figurują owoce cytryny. Z Gragnano uprawa cytryn rozpowszechniła się na rejon najpierw Toscolano, później Limone, gdzie, jak dowodzą dokumenty, sady cytrynowe istniały przynajmniej od początku XVII wieku. Ciekawostką jest, że nazwa osady nie pochodzi od owocu, który ją rozstawił, ponieważ już w XI wieku, a zatem znacznie wcześniej przed pierwszymi uprawami cytryn, cytowana była jako *Lemonum*. Toponim ten zdaje się wywodzić od słowa pochodzenia celtyckiego *lemos*, czyli wiąz. Rozległe i gigantyczne struktury ogrodów cytrynowych, tzw. *limonaie* (w dialekcie sardi), które wciąż można oglądać na brzegach jeziora, zaczęto zakładać począwszy od XVII wieku z inicjatywy głównie Republiki Weneckiej, zastępując proste tarasy kamiennymi murkami i filarami. Na tego typu plantacjach, również dzięki pieczołowitemu doborowi gleby, ekspozycji i zbocza, jedno drzewo mogło wydawać 600-800 owoców,

co pozwalało na eksport do całej Europy, nawet do tak odległego Petersburga. Wiele czynników, jak masowa oferta owoców cytrusowych po niskiej cenie pochodzących z południa Włoch, która pojawiła się po zjednoczeniu kraju, czy odkrycie syntetycznego kwasu cytrynowego spowodowały głęboki kryzys plantacji cytrusowych nad jeziorem Garda, w szczególności tych z rejonu Limone. Tu kryzys postępował począwszy od II połowy XIX wieku aż do połowy XX wieku, mimo że izolacja miejscowości skończyła się w październiku 1931 r. wraz z otwarciem drogi (Gardesana Occidentale). Obie wojny światowe zadały uprawom ostateczny i śmiertelny cios. Dziś, dzięki projektom rewitalizacji, zostały odrestaurowane i w dużej części udostępnione dla zwiedzających *limonaie*: Tesòl, Villa Boghi, Castél, Garbéra, Sopino, Nuà i Reamòl w Limone oraz *limonaia* Prà de la Fam w Tignale.

▲ Lilia świętego Jana.

▲ Widok z wnętrza tunelu.

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

Kup książkę

Poleć książkę

Oceń książkę

Księgarnia internetowa

Lubię to!
Nasza społeczność

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

W ciągu kilkudziesięciu lat jezioro Garda stało się mekką dyscyplin sportowych uprawianych na otwartym powietrzu, prawdziwym punktem odniesienia na całą Europę dla miłośników wędrowania, biegania, wspinaczki, jazdy na rowerze i pływania. Ścieżki dla pieszych i trasy rowerowe oplatają każdą małą dolinę i ciągną się wzdłuż niemal 160-kilometrowej linii brzegowej największego jeziora we Włoszech, w niewielkiej odległości od okalających je gór. To błękitne lustro otoczone srebrzystymi skałami jest przede wszystkim niezwykłą skarbnicą różnorodności, niemającą sobie równych na całym Starym Kontynencie. To nad jeziorem Garda można cieszyć się zapachem śródziemnomorskiej przyrody u stóp Alp, odwiedzać miejsca, gdzie prehistoryczni ludzie budowali osady na palach, maszerowały legiony rzymskie broniące granic cesarstwa, toczyli walki Garibaldi i żołnierze w czasie I wojny światowej, a artyści, jak na przykład Albrecht Dürer, zostawiali po sobie ślad. Tutaj jednak przede wszystkim żyło i pracowało wiele bezimiennych kobiet i mężczyzn, którzy na przestrzeni tysiącleci kształtowali ten unikatowy i zadziwiający krajobraz, gdzie jesienią po godzinnym spacerze można dotknąć oliwki lub zanurzyć się w intensywnej żółci modrzewi, a wiosną rozciągnąć się na jednej z wielu małych plaż, by podziwiać dywany kwiatów na szczytach pokrytych jeszcze gdzieś niedługo śniegiem. Jako że możemy wędrować tymi ścieżkami praktycznie przez cały rok, mamy faktyczną możliwość śledzenia przepłatających się pór roku, zanurzyć się we wszystkich kolorach przyrody i dać się oczarować przez historię.

Andrea Greci

48 TRAS

HIKINGOWYCH

ROCCA DI MANERBA / MONTE PIZZOCCHIO / DOLINA VALLE DELLE CARTIERE / KLASTOR ŚWIĘTEGO WALENTEGO I CIMA CONER / CIMA CONER I MONTE GENERVO / CASCATA DI TIGNALE / MONTE CAS / DOLINA I KANION ŚW. MICHAŁA / MONTE BESTONE / MONTE CARONE / CIMA DI MUGHERA / PUNTA DEL LARICI / CIMA NODICE / CIMA DI MUGHERA I MONTE CARONE / CIMA SCIARA, CIMA PARI I MONTE COCCA / CIMA D'ORO / CHIESA DI SAN GIOVANNI I PRETECEC BOCCA PASUMER / DEFESSIONAUER / SENTERO DEL BECH / STADA DEL PONALE / BASZIA BASTIONE DI RIVA I KAPLICA ŚW. BARBARA / CIMA GIOCHELLO (LUB LA ROCCHETTA) / MONTE MISONO / MONTE BRIONE / OKOPY TRINCE DI MABO I BOSA DEL CAPITANO / SZLAK SENTERO BUSITTE-TEMPESTA / MONTE YRAGA I MONTE ALTISSIMO DI MABO / MONTE CRENO / MONTE STIVO / SENTERO DEL LECI / MONTE BIANCA / MONTE BREITO / MONTE CASALE / LA ROSTA / TRE CIME DEL BONDUONO / PALON / MONTE STIVO / BOSCO CAPRONI / MONTE ALTISSIMO DI MABO / COLMA DI MALCESINE I SZLAK SENTERO DEL VENTARAR / CIMA DELLE PIZZETTE / CIMA VALDRITTA I PUNTA TELEGRATO / PUNTA TELEGRATO I COLA SANTO / CIMA DI COSTA BELLA / CRESTE DI NAOLE / RINCIN MASKALINE W OKOLICY MONTE LUPPIA / ROCCA DI GARDA

ebook dostępny na
ebookpoint

 Bezdroża

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900
0 601 339900

Sprawdź najnowsze promocje:
● <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
● <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
● <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

Cena 79,00 zł

